

StadskanslietFredrik Alm
0221-251 43
fredrik.alm@koping.se

Kommunstyrelsen

Förändringar med anledning av ny kommunallag

Riksdagen beslutade 2017-06-22 att ersätta nuvarande Kommunallag (1991:900) med Kommunallag (2017:725). Den nya kommunallagen gäller från 2018-01-01.

Den nya kommunallagen har en delvis förändrad uppbyggnad, men mycket går att känna igen. Den största förändringen är egna kapitel för *anställda, delaktighet och insyn, kommunal samverkan* och *överlämnande av kommunala angelägenheter*. I förestående skrivelse redogör vi för de förändringar som vi bedömer att kommunstyrelsen behöver känna till och i vissa fall ta ställning till.

En starkare kommunstyrelse

"Fullmäktige får besluta att styrelsen får fatta beslut som rör andra nämnders verksamhet. Styrelsen får dock inte ges rätt att fatta beslut som rör andra nämnders myndighetsutövning, tillämpningen av lag eller ärenden som i övrigt rör enskilda." (kap 6, § 8).

Bakgrund

Kommunstyrelsens ledande ställning kommer bland annat till uttryck när det gäller budgetberedning, att föra kommunens talan i domstol samt att ha uppsikt över andra nämnders verksamhet. De åtgärder som kommunstyrelsen kan vidta med anledning av denna uppsiktsplikt är dock begränsade till att lämna råd och anvisningar.

Tanken med denna förändring är att fullmäktige kan ge kommunstyrelsen möjlighet att fatta övergripande beslut som exempelvis anställningsstopp eller andra övergripande beslut inom områdena personal, säkerhet och miljö. Ett annat exempel är när två nämnder är oense i en fråga, då kan styrelsen fatta det avgörande beslutet.

Undantaget är ärenden inom myndighetsutövning, tillämpning av lag och enskilda ärenden. Nämnderna som egna myndigheter har en grundlagsskyddad självständighet genom regeringsformen och denna kan inte inskränkas.

Åtgärder

Som lagtexten lyder finns inget tvång i denna förändring. Det finns en möjlighet för kommunfullmäktige att ge kommunstyrelsen utökade befogenheter.

Datum
2017-08-10

Förarbetena diskuterar inte i vilken form detta ska regleras. Rimligtvis är det i kommunstyrelsens reglemente detta förväntas ske, och inte i enstaka beslut vid uppkomna situationer. Detta är också den tolkning Sveriges Kommuner och Landsting gör.

De förtroendevalda

"Fullmäktige får besluta att en sådan förtroendevald som anges i 2 § första stycket för sina uppdrag ska få ekonomiska och andra förmåner som svarar mot de löne- och anställningsvillkor som gäller för dem som är anställda hos kommunen eller landstinget.

Fullmäktige får bestämma hur ersättare ska utses för förtroendevalda som beviljas ledighet till följd av bestämmelsen i första stycket." (kap 4, §18).

Bakgrund

Tidigare har inte kommunalråd haft samma rätt till förmåner som andra förtroendevalda, vilket uppfattats som omodernt och mindre attraktivt om man vill att fler ska åta sig omfattande politiska uppdrag. Lagstiftaren är tydlig med att uppdraget som kommunalråd inte ska jämföras med en anställning. Viktigt att påpeka är också att ledigheten inte avser plats i kommunfullmäktige.

Åtgärder

Som lagtexten lyder finns inget tvång i denna förändring, men för att det ska gälla krävs beslut från fullmäktige. Lagstiftaren föreslår att detta regleras i särskilt reglemente för kommunalråd eller annat styrdokument. Fullmäktige måste då också bestämma vilket eller vilka organ som får besluta om ledighet.

Ett kapitel om de anställda

"Styrelsen ska utse en direktör. Direktören ska ha den ledande ställningen bland de anställda och vara chef för den förvaltning som finns under styrelsen. Styrelsen får besluta att direktören ska ha en annan benämning." (kap 7, § 1).

"Styrelsen ska i en instruktion fastställa hur direktören ska leda förvaltningen under styrelsen. Instruktionen ska också fastställa direktörens övriga uppgifter." (kap 7, § 2).

Bakgrund

I nuvarande kommunallag omnämns den anställde med ledande ställning bland personalen endast när det gäller valbarhet. Det har under en längre tid förts fram

Datum
2017-08-10

krav på att lagstiftningen ska återspegla den roll som kommunchefen har mellan de förtroendevalda och övrig förvaltning.

När det gäller instruktion till kommunchefen motiveras detta av en stor omsättning på kommunchefer, otydlig uppgiftsfördelning och samarbetsproblem. Ambitionen från lagstiftaren är att förändringen bidrar till att skapa ett bra samspel mellan kommunstyrelse och kommunchef och att instruktionen utgör en trygghet för båda parter.

I instruktionen ska fastställas hur kommunchefen ska leda förvaltningen under styrelsen. Det bör också framgå inom vilka ramar kommunchefen anställer personal samt har medarbetar- och lönesamtal med dem. Det bör också tydliggöras kommunchefens uppdrag och arbetsuppgifter i förhållande till andra förvaltningschefer.

Kommunstyrelsens delegationsordning är inte tillräcklig som instruktion. Innehållet i instruktionen kan dock komma att tänga innehållet i delegationsordningen. Rekommendationen är då att instruktionen innehåller både delegation och övriga arbetsuppgifter.

Åtgärd

Instruktion för kommunchefen ska fastställas av kommunstyrelsen. Förslaget är att stadskansliet i samråd med kommunstyrelsens arbetsutskott tar fram förslag till instruktion för fastställande av kommunstyrelsen innan årsskiftet.

Delegering till nämndernas presidier

"En nämnd får uppdra åt presidiet, ett utskott, en ledamot eller ersättare att besluta på nämndens vägnar i ett visst ärende eller en viss grupp av ärenden. En nämnd får även uppdra åt en anställd att besluta enligt 7 kap. 5-8 §§." (kap 6, 37 8).

Bakgrund

Tidigare har nämnderna kunnat delegera beslutanderätt till utskott, ledamot eller ersättare och tjänsteman, men ej till nämndens presidium. Nämndens presidium består likt tidigare av nämndens ordförande och vice ordförande.

Regeringen vill med denna förändring ge nämndernas presidium samma befogenheter som övriga kommunalrättsliga organ. Utöver detta skäl nämns även möjlighet till snabbare beslutsfattande i detaljfrågor där det råder politisk enighet eller då beslutet är att betrakta som en formalitet.

Datum
2017-08-10

Åtgärd

Att delegera beslut till presidiet är frivilligt och något som respektive nämnd kan besluta om. Det syfte denna förändring har kan i stor utsträckning täckas av beslut i arbetsutskott och/eller genom ordförandebeslut.

Nya rutiner för anmälan av delegerade beslut

"Nämnden ska besluta om i vilken utsträckning beslut som har fattats med stöd av uppdrag enligt 5 och 6 §§ ska anmälas till den. Beslut som inte anmäls ska protokollföras särskilt, om beslutet får överklagas enligt bestämmelserna i 13 kap." (kap 7, § 8).

Bakgrund

Med nuvarande ordning skapas mycket administration kring ärenden som är av rutinmässig karaktär och av begränsat intresse för nämnden. Av denna anledning ska nämnderna själva fastställa vilka delegationsbeslut som ska återrapporteras till dem och på vilket sätt detta ska ske.

Undantaget är delegerade brådskande beslut, som alltid ska återrapporteras, och beslut som kan överklagas genom laglighetsprövning. De senare besluten ska protokollföras och anslås. Det finns inga formkrav på hur protokoll över ej anmälda delegationsbeslut ska utformas.

Nämnden får också fastställa hur vidaredelegationer från förvaltningschef ska återrapporteras till dem och/eller till förvaltningschefen, den tidigare lagstadgade återrapporteringsskyldigheten till förvaltningschef tas bort.

Åtgärd

Kommunstyrelsens och nämnderna ska besluta hur delegationsbeslut ska återrapporteras till dem, detta oavsett om man avser att förändra nuvarande rutin eller inte. Bedömning om förändring måste ske utifrån mängd och typ av delegationsbeslut i respektive nämnd.

Anslagstavla på webben

"Varje kommun och landsting ska på sin webbplats ha en anslagstavla. Anslagstavlan ska vara lättillgänglig och kunna särskiljas från övrigt innehåll på webbplatsen.

Kommuner och landsting ska i sina lokaler eller på annan plats ge allmänheten möjlighet att ta del av innehållet på anslagstavlan." (kap 8, § 9).

"Anslagstavlan ska innehålla

Datum
2017-08-10

1. tillkännagivanden om fullmäktiges sammanträden,
2. tillkännagivanden av justerade protokoll,
3. tillkännagivanden av delegationsbeslut som inte ska anmälas till en nämnd,
4. justerade protokoll i den utsträckning kommunen eller landstinget bestämmer och det inte strider mot lag eller annan författning, och
5. upplysningar om hur beslut kan överklagas enligt 13 kap.

Anslagstavlan ska även innehålla kungörelser, tillkännagivanden eller annan information som med stöd av lag eller annan författning ska meddelas på anslagstavlan.

När en handling, som anslagits med stöd av andra stycket, varit anslagen under föreskriven tid ska den som begärt åtgärden få ett bevis om det." (kap 8. § 10).

Bakgrund

En webbaserad anslagstavla ökar tillgängligheten och rättssäkerheten enligt förarbetena till nya kommunlagen. Kommuninvånare och allmänhet behöver inte bege sig till kommunhuset för att ta del av informationen. För dem som inte kan ta del av kommunens hemsida ska informationen göras tillgänglig i kommunhuset. Detta möjliggör också att ytterligare information kan presenteras, även om kommunerna bör vara restriktiva med detta.

I den nya kommunallagen har kraven på vad som ska anslås samlats under en paragraf och det har förtydligats vilken information som ska publiceras på anslagstavlan.

Åtgärd

Stadskansliet har påbörjat ett arbete med att utforma en webbaserad anslagstavla. Rekommendationen är att anslagstavlan går att nå direkt från startsidan. Vi kommer i utformningen av webbsidan att samarbeta med Arboga och Kungsör.

När det gäller att tillgängliggöra informationen i rådhusets entré kommer detta att ske genom att sammanvända solcellspanelernas monitor.

Andra förändringar

- Skyldigheten att i ortstidning kungöra fullmäktiges sammanträden har tagits bort.
- Regeln om att bevis på att anslagsdag ska tecknas på protokollet har tagits bort.

Datum
2017-08-10

- Årsredovisning och förslag till budget ska hållas tillgängliga för allmänheten på webbplatsen.
- Beslut som inte kan rättas ska avvakta verkställande tills det vunnit laga kraft.
- Ett uppdrag som förtroendevald utsedd av fullmäktige där personen inte längre är valbar upphör vid nästa fullmäktigesammanträde.
- Till nämndberedningar kan andra än förtroendevalda väljas.

Sara Schelin
kommunchef

Fredrik Alm
kanslichef